

Nr. 1586/C/2174/III-5/2014

CONCLUZII

formulate de procuror în cauza nr. 21/1/2014/HP/P a Înaltei Curți de Casație și Justiție având ca obiect rezolvarea de principiu a următoarei chestiuni de drept:
în aplicarea dispozițiilor art. 215 alin. 8 din Codul de procedură penală, în cursul urmăririi penale, competența de a dispune asupra unor noi obligații pentru inculpat ori înlocuirea sau încetarea celor dispuse inițial revine judecătorului de drepturi și libertăți care a luat măsura sau, dimpotrivă, procurorului

În temeiul art. 475 din Codul de procedură penală, prin încheierea din 7 mai 2014, pronunțată în dosarul nr. 8526/3/2014, Curtea de Apel București – Secția I Penală a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție, solicitând instanței supreme pronunțarea unei soluții prin care să dea o rezolvare de principiu chestiunii de drept : *dacă în aplicarea dispozițiilor art. 215 alin. 8 din Codul de procedură penală, în cursul urmăririi penale, competența de a dispune asupra unor noi obligații pentru inculpat ori înlocuirea sau încetarea celor dispuse inițial revine judecătorului de drepturi și libertăți care a luat măsura sau, dimpotrivă, procurorului.*

Din analiza încheierii de sesizare rezultă că aceasta aparține unei instanțe (*curte de apel*), investită cu soluționarea unei cauze în ultimă instanță (*contestație, art. 204 alin. 1 din Codul de procedură penală*).

În același timp, se constată că această chestiune de drept a cărei lămurire se solicită a fost invocată în cursul judecății (*ca motiv al contestației declarate de inculpat*), respectiv că de lămurirea acestei chestiuni de drept depinde soluționarea pe fond a cauzei în care a fost invocată (*soluția în calea de atac depinde de lămurirea ce se va da chestiunii de drept*).

Totodată, în chestiunea de drept supusă lămuririi, nu au fost pronunțate anterior de către Înalta Curte de Casație și Justiție hotărâri prealabile sau în recurs în interesul legii, după cum aceasta nu face nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

Punctul de vedere al judecătorului cauzei asupra problemei de drept sesizate a fost în sensul că, în cursul urmăririi penale, *judecătorul de drepturi și libertăți care a luat măsura* poate dispune din oficiu sau la cererea motivată a procurorului sau a inculpatului, prin încheiere, impunerea unei noi obligații pentru inculpat ori înlocuirea sau încetarea celor dispuse inițial, dacă apar motive temeinice care justifică aceasta, după audierea inculpatului.

I. Situația juridică premisă care a generat necesitatea rezolvării chestiunii de drept

În concret, se constată că dosarul în care s-a solicitat rezolvarea chestiunii de drept de către Înalta Curte de Casație și Justiție are ca obiect contestația formulată de inculpat împotriva încheierii din Camera de Consiliu, din data de 10 aprilie 2014 a Tribunalului București – Secția I Penală .

Prin încheierea atacată, judecătorul de drepturi și libertăți, în baza art. 215 alin.8 și 9 din Codul de procedură penală, a admis excepția inadmisibilității cererii de modificare a măsurii controlului judiciar dispusă prin decizia penală nr. 3/C din 12 februarie 2014 a Curții de Apel București, Secția I Penală și, totodată, a respins ca inadmisibilă cererea de modificare a măsurii controlului judiciar, în sensul încetării obligației de a nu părăsi țara, formulată de inculpat.

Excepția a fost invocată de reprezentantul Ministerului Public raportat la temeiurile invocate, respectiv art. 215 alin 8 și 9 din Codul de procedură penală, apreciindu-se că, întrucât cauza se află în faza de urmărire penală, cererea formulată se face în fața procurorului și nu în fața instanței.

De precizat că, prin decizia penală nr. 3/C din 12 februarie 2014, în temeiul art. 425¹ alin. 7 pct. 2 lit. a Cod procedură penală, Curtea de Apel București a admis contestația inculpatului P.J.O. împotriva încheierii din Camera de Consiliu de la data de 03.02.2014 a Tribunalului București – Secția I penală, pronunțată în dosarul nr.2532/3/2014 de judecătorul de drepturi și libertăți, încheiere prin care au fost respinse ca neîntemeiate cererile formulate de inculpat de revocare a măsurii arestării preventive și de înlocuire a măsurii arestării preventive cu măsura controlului judiciar.

În temeiul art. 425¹ alin. 4 Cod procedură penală raportat la art. 242 alin. 2 Cod procedură penală a fost admisă cererea de înlocuire a măsurii

arestării preventive iar, în temeiul art. 202 alin. 4 lit. b Cod procedură penală, s-a dispus luarea măsurii preventive a controlului judiciar față de inculpat.

În temeiul art.215 alin.1 Cod procedură penală, pe timpul cât se află sub control judiciar, inculpatul P.J.O. trebuie să respecte următoarele obligații:

a) să se prezinte la organul de urmărire penală, la judecătorul de cameră preliminară sau la instanța de judecată ori de câte ori este chemat;

b) să informeze de îndată organul judiciar care a dispus măsura sau în fața căruia se află cauza cu privire la schimbarea locuinței;

c) să se prezinte la Poliția Locală a Municipiului Ploiești desemnată cu supravegherea sa, conform programului de supraveghere întocmit de aceasta sau ori de câte ori este chemat;

În temeiul art. 215 alin. 2 lit. a Cod procedură penală a impus inculpatului interdicția ca, pe timpul controlului judiciar, să nu depășească limita teritorială a României, fixată de organul judiciar, decât cu încuviințarea prealabilă a acestuia.

II. Dispozițiile legale incidente

Art. 203 alin.2 din Codul de procedură penală¹. Organul judiciar competent și actul prin care se dispune asupra măsurii preventive

Măsurile preventive prevăzute de art. 202 alin. 4 lit. b și c pot fi luate față de inculpat, în cursul urmăririi penale, de către procuror și de către judecătorul de drepturi și libertăți, în procedura de cameră preliminară, de judecătorul de cameră preliminară, iar în cursul judecății, de către instanța de judecată.

Art. 215 alin 8 din Codul de procedură penală². Conținutul controlului judiciar

În cursul urmăririi penale, procurorul care a luat măsura poate dispune, din oficiu sau la cererea motivată a inculpatului, prin ordonanță, impunerea unor noi obligații pentru inculpat ori înlocuirea sau încetarea celor dispuse inițial, dacă apar motive temeinice care justifică aceasta, după audierea inculpatului.

¹ Titlul V. Măsurile preventive și alte măsuri procesuale; Capitolul I . Măsurile preventive; Secțiunea 1. Dispoziții generale;

² Titlul V.Măsurile preventive și alte măsuri procesuale; Capitolul I . Măsurile preventive; Secțiunea a 3-a. Controlul judiciar;

Art. 215 alin 9 din Codul de procedură penală³

Dispozițiile alin. 8 se aplică în mod corespunzător și în procedura de cameră preliminară sau în cursul judecății, când judecătorul de cameră preliminară ori instanța de judecată dispune, prin încheiere, la cererea motivată a procurorului sau a inculpatului ori din oficiu, după audierea inculpatului.

Art. 227 din Codul de procedură penală⁴. Respingerea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale

Respingerea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale

(1) Judecătorul de drepturi și libertăți, dacă apreciază că nu sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru arestarea preventivă a inculpatului, respinge, prin încheiere motivată, propunerea procurorului, dispunând punerea în libertate a inculpatului reținut.

(2) Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, judecătorul de drepturi și libertăți poate dispune aplicarea uneia dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. 4 lit. b - d .

(3) Dispozițiile art. 215 alin. 9 se aplică în mod corespunzător.

Art. 237 din Codul de procedură penală⁵. Respingerea propunerii de prelungire a arestării preventive în cursul urmăririi penale

Respingerea propunerii de prelungire a arestării preventive în cursul urmăririi penale

(1) Judecătorul de drepturi și libertăți, dacă apreciază că nu sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru prelungirea arestării preventive a inculpatului, respinge, prin încheiere motivată, propunerea procurorului, dispunând punerea în libertate a inculpatului la expirarea duratei acesteia, dacă nu este arestat în altă cauză.

(2) Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, judecătorul de drepturi și libertăți poate dispune înlocuirea arestării preventive cu una dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin (4) lit. b) – d).

³ Idem 2;

⁴ Titlul V. Măsurile preventive și alte măsuri procesuale; Capitolul I . Măsurile preventive; Secțiunea a 6-a. Arestarea preventivă;

⁵ Idem 4;

Art. 242 alin. 2 și 4 din Codul de procedură penală⁶. Revocarea măsurilor preventive și înlocuirea unei măsuri preventive cu o altă măsură

(2) Măsura preventivă se înlocuiește, din oficiu sau la cerere, cu o măsură preventivă mai ușoară, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru luarea acesteia și, în urma evaluării împrejurărilor concrete ale cauzei și a conduitei procesuale a inculpatului, se apreciază că măsura preventivă mai ușoară este suficientă pentru realizarea scopului prevăzut la art. 202 alin (1).

(4) În cazul în care măsura preventivă a fost luată în cursul urmăririi penale de către procuror sau de către judecătorul de drepturi și libertăți, organul de cercetare penală are obligația să îl informeze de îndată, în scris, pe procuror despre orice împrejurare care ar putea conduce la revocarea sau înlocuirea măsurii preventive. Dacă apreciază că informațiile comunicate justifică revocarea sau înlocuirea măsurii preventive procurorul dispune aceasta sau, după caz, sesizează judecătorul de drepturi și libertăți care a luat măsura, în termen de 24 ore de la primirea informării. Procurorul este obligat să sesizeze și din oficiu judecătorul de drepturi și libertăți, când constată el însuși existența vreunei împrejurări care justifică revocarea sau înlocuirea măsurii preventive luate de acesta.

Art. 204 alin. 1 teza 1 din Codul de procedură penală⁷. Călea de atac împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurilor preventive în cursul urmăririi penale

Împotriva încheierilor prin care judecătorul de drepturi și libertăți dispune asupra măsurilor preventive, inculpatul și procurorul pot formula contestație, în termen de 48 de ore de la pronunțare sau, după caz, de la comunicare.

Art.425¹ alin. 4 și 5 din Codul de procedură penală⁸. Contestația

(4) La soluționarea contestației, dispozițiile art. 416 și art.418 se aplică în mod corespunzător; în cadrul acestor limite, la soluționarea contestației împotriva încheierii privind o măsură preventivă, putându-se dispune o măsură

⁶ Titlul V.Măsurile preventive și alte măsuri procesuale; Capitolul I . Măsurile preventive; Secțiunea a 7-a. Încetarea de drept, revocarea și înlocuirea măsurilor preventive;

⁷ Titlul V. Măsurile preventive și alte măsuri procesuale; Capitolul I . Măsurile preventive; Secțiunea 1. Dispoziții generale;

⁸ Titlul III.Judecata; Capitolul III .Apelul;

mai puțin gravă decât cea solicitată sau decât cea dispusă prin încheierea contestată, sau putându-se modifica obligațiile din conținutul măsurii contestate.

(5) Contestația se soluționează de către judecătorul de drepturi și libertăți, de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța superioară celei sesizate, sau, după caz, de către instanța superioară celei sesizate, respectiv de completul competent al Înaltei Curți de Casație și Justiție, în ședință publică, cu participarea procurorului.

III. Cu privire la problema de drept supusă dezlegării

Problema de drept constând în stabilirea organului judiciar competent să dispună, în cursul urmăririi penale, asupra unor noi obligații pentru inculpat ori înlocuirea sau încetarea celor dispuse inițial, în aplicarea dispozițiilor art. 215 alin. 8 din Codul de procedură penală, în ipoteza în care măsura controlului judiciar a fost luată de judecătorul de drepturi și libertăți impune, în primul rând, stabilirea *cazurilor* în care, în cursul urmăririi penale, judecătorul de drepturi și libertăți poate lua această măsură preventivă.

Din analiza sistematică a dispozițiilor Codului de procedură penală rezultă că, în cursul urmăririi penale, legiuitorul a stabilit în competența judecătorului de drepturi și libertăți posibilitatea de a lua măsura controlului judiciar în următoarele situații:

1. în cazul respingerii propunerii de arestare preventivă (art. 227 din Codul de procedură penală),
2. în cazul respingerii propunerii de prelungire a măsurii arestării preventive (art. 237 din același cod),
3. în cazul înlocuirii măsurii arestării preventive (art. 242 din același cod),
4. precum și în cazul soluționării contestațiilor împotriva încheierilor prin care judecătorul de drepturi și libertăți dispune asupra măsurilor preventive (art. 204 alin 1 raportat la art.425¹ alin. 4 și 5 din Codul de procedură penală).

1. Potrivit dispozițiilor art. 227 alin 2 din Codul de procedură penală, în cazul respingerii propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, judecătorul de drepturi

și libertăți poate dispune aplicarea uneia dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin 4 lit. b) – d) din același cod.

Alineatul 3 al articolului menționat, stipulează expres că în acest caz dispozițiile art. 215 alin. 9 din Codul de procedură penală (care fac trimitere la art. 215 alin. 8 din același cod) se aplică în mod corespunzător.

Prin urmare coroborând dispozițiile art. 227 alin. 3 cu art. 215 alin. 9 din Codul de procedură penală care menționează, la rândul lor, aplicarea dispozițiilor art. 215 alin 8 din același cod rezultă că, în cazul în care judecătorul de drepturi și libertăți a luat măsura controlului judiciar consecutiv respingerii propunerii de arestare preventivă, competența de a dispune asupra unor noi obligații pentru inculpat ori înlocuirea sau încetarea celor dispuse inițial, în aplicarea dispozițiilor art. 215 alin. 8 din Codul de procedură penală revine acestuia.

În acest caz dispozițiile legale menționate sunt exprese și de strictă interpretare.

2. Potrivit dispozițiilor art. 237 alin. 2 din Codul de procedură penală, în cazul respingerii propunerii de prelungire a arestării preventive în cursul urmăririi penale, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege judecătorul de drepturi și libertăți poate dispune înlocuirea arestării preventive cu una din măsurile prevăzute la art. 202 alin.(4) lit. b) – d).

În acest caz legiuitorul *a omis* însă a face trimitere la dispozițiile art. 215 alin. 9 respectiv art. 215 alin. 8 din Codul de procedură penală.

3. Aceeași este situația și în cazul în care în cursul urmăririi penale măsura controlului judiciar a fost dispusă de judecătorul de drepturi și libertăți în temeiul art. 242 din Codul de procedură penală,

4. precum și în cazul dispunerii acestei măsuri în calea de atac împotriva încheierilor prin care judecătorul de drepturi și libertăți a dispus în cursul urmăririi penale asupra măsurilor preventive (art. 204 alin 1 din același cod).

*

Întrucât dispozițiile art. 215 alin. 8 din Codul de procedură penală reglementează doar situația în care, în cursul urmăririi penale, măsura

controlului judiciar a fost luată de procuror, stabilind în competența acestuia posibilitatea de a dispune impunerea unei noi obligații pentru inculpat ori înlocuirea sau încetarea celor dispuse inițial, pentru a se putea stabili organul judiciar competent a dispune asupra modificării conținutului controlului judiciar în faza de urmărire penală în cazul în care măsura a fost dispusă de judecătorul de drepturi și libertăți potrivit dispozițiilor art. 237 alin. 2, art. 242 alin. 2-4 respectiv art. 204 alin. 1 raportat la art. 425¹ alin. 4 și 5 din Codul de procedură penală se impune examinarea dispozițiilor legale care au legătură cu chestiunea de drept în discuție, astfel încât să se poată formula o concluzie cu titlu de principiu.

Punctul de plecare trebuie să-l constituie dispozițiile art. 227 alin. 3 din Codul de procedură penală care trimit la aplicarea corespunzătoare a dispozițiilor art. 215 alin. 9, respectiv art. 215 alin.8 din același cod. Or, aceste din urmă dispoziții legale prevăd că organul judiciar competent să dispună impunerea unor noi obligații ori înlocuirea sau încetarea celor dispuse inițial este cel care a luat măsura controlului judiciar. Prin urmare, aplicarea corespunzătoare a art.215 alin.9, respectiv art. 215 alin.8 din Codul de procedură penală la care trimit art. 227 alin. 3 din același cod conduce cu necesitate la o singură concluzie, aceea că, **în cazul în care judecătorul de drepturi și libertăți a luat măsura preventivă a controlului judiciar în faza de urmărire penală, acestuia îi revine și competența de a soluționa cererile privind modificarea conținutului controlului judiciar.** Din economia acestor dispoziții legale, dincolo de tehnica de redactare a acestora (prin trimiteri succesive), rezultă că voința legiuitorului, în sensul arătat, este expres formulată. Concluzia formulată anterior este susținută și de dispozițiile art. 215 alin. 2 lit. a teza finală din Codul de procedură penală⁹ din care rezultă că modificarea conținutului controlului judiciar nu are loc decât cu încuviințarea prealabilă a organului judiciar care a dispus măsura preventivă. Pentru identitate de rațiune, chiar în absența trimiterii la dispozițiile art. 215 alin. 9, respectiv art. 215 alin.8 din Codul de procedură penală, se impune aceeași soluție pentru toate ipotezele în care, în cursul urmăririi penale, măsura preventivă a controlului judiciar este dispusă de judecătorul de drepturi și libertăți.

⁹ art. 215 alin. 2 lit. a teza finală din Codul de procedură penală

Organul judiciar care a dispus măsura poate impune inculpatului ca, petimpul controlului judiciar, să respecte una sau mai multe dintre următoarele obligații:

a) **să nu depășească o anumită limită teritorială, fixată de organul judiciar, decât cu încuviințarea prealabilă a acestuia;**

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

În al doilea rând, trebuie observat că, în conformitate cu art. 242 alin.4 din Codul de procedură penală, **judecătorul de drepturi și libertăți care a luat măsura preventivă în cursul urmăririi penale are și competența de a dispune revocarea sau înlocuirea acesteia.**

În același timp dispozițiile art. 425¹ alin.4 și 5 din Codul de procedură penală care reglementează, între altele, calea de atac împotriva încheierilor menționate la art. 204 alin. 1 din același cod, stabilesc în competența **judecătorului de drepturi și libertăți competența de a modifica obligațiile din conținutul măsurii contestate.**

Din interpretarea dispozițiilor legale menționate rezultă că, deși exprimată printr-o tehnică de redactare neriguroasă, voința legiuitorului este în sensul că *judecătorul de drepturi și libertăți care, în cursul urmăririi penale, a luat măsura preventivă a controlului judiciar, este organul judiciar care dispune, din oficiu sau la cererea motivată a procurorului sau a inculpatului, prin încheiere, impunerea unei noi obligații pentru inculpat ori înlocuirea sau încetarea celor dispuse inițial, dacă apar motive temeinice care justifică aceasta, după audierea inculpatului.*

Pentru aceste motive,

În temeiul art. 475-477 din Codul de procedură penală,

VĂ SOLICITĂM

Pronunțarea unei decizii prin care chestiunea de drept supusă dezlegării să primească următoarea rezolvare :

În aplicarea dispozițiilor art. 215 alin. 8 din Codul de procedură penală, în cursul urmăririi penale, competența de a dispune asupra unor noi obligații pentru inculpat ori înlocuirea sau încetarea celor dispuse inițial revine judecătorului de drepturi și libertăți care a luat măsura.

**PROCUROR GENERAL,
TIBERIU-MIHAIL NIȚU**

Red/dact.
Proc. Monica Zamfirescu
8 iulie 2014
Modific./I.Nedelcu/19 aug.2014